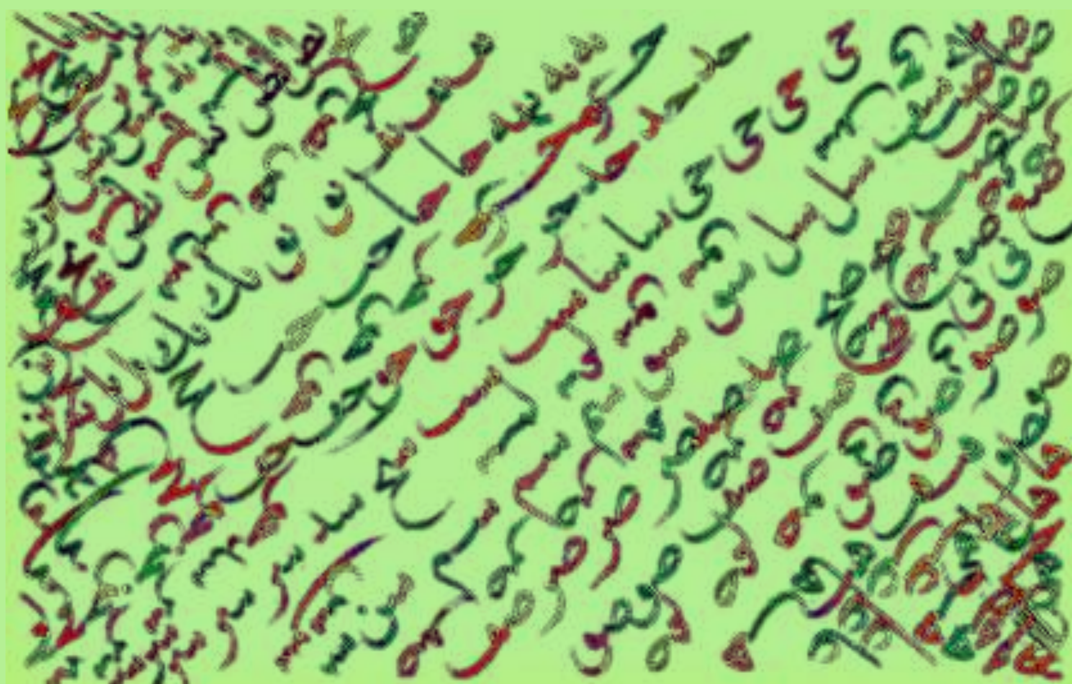
د پوهنې وزارت

حسن خط

دویم ټولګی

د چاپ کال: ۱۳۹۷ هـ.ش.

افغانستان

زموږ خانهٔ

د ټولو مشترک

ګډ کور همهٔ ما

دی. است.

ملي سرود

دا وطن افغانستان دی
کور د سولې کور د تورې
دا وطن د ټولو کور دی
د پښتون او هزاره وو
ورسره عرب، گوجر دي
براهوي دي، قزلباش دي
دا هېواد به تل ځلیږي
په سینه کې د آسیا به
نوم د حق مو دی رهبر

دا عزت د هر افغان دی
هر بچی یې قهرمان دی
د بلوڅو د ازبکو
د ترکمنو د تاجکو
پامیریان، نورستانیان
هم ایماق، هم پشه یان
لکه لمر پر شنه آسمان
لکه زړه وي جاویدان
وایو الله اکبر وایو الله اکبر

بسم الله الرحمن الرحیم

حسن خط

دویم ټولګی

د چاپ کال ۱۳۹۷ هـ . ش.

د کتاب ځانګړتیاوې

مضمون: حسن خط

مؤلفین: د تعلیمي نصاب د هنر برخې د درسي کتابونو مؤلفین

اډیټ کوونکي: د پښتو ژبې د اډیټ دیپارټمنت غړي

ټولګی: دویم

د متن ژبه: پښتو

انکشاف ورکوونکی: د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تألیف لوی ریاست

خپروونکی: د پوهنې وزارت د اړیکو او عامه پوهاوي ریاست

د چاپ کال: ۱۳۹۷ هجري شمسي

د چاپ ځای: کابل

چاپخونه: بهیر مطبعه

برېښنالیک پته: curriculum@moe.gov.af

د پوهنې د وزیر پیغام

اقرأ باسم ربک

د لوی او ښښونکي خدای ﷻ شکر په ځای کوو، چې موږ ته یې ژوند رابښلی، او د لوست او لیک له نعمت څخه یې برخمن کړي یو، او د الله تعالی پر وروستي پیغمبر محمد مصطفی ﷺ چې الهي لومړنی پیغام ورته (لوستل) و، درود وایو.

څرنګه چې ټولو ته ښکاره ده ۱۳۹۷ هجري لمریز کال د پوهنې د کال په نامه ونومول شو، له دې امله به د ګران هېواد ښوونیز نظام، د ژورو بدلونونو شاهد وي. ښوونکی، زده‌کوونکی، کتاب، ښوونځی، اداره او د والدینو شوراګانې د هېواد د پوهنیز نظام شپږګوني بنسټیز عناصر بلل کیږي، چې د هېواد د ښوونې او روزنې په پراختیا او پرمختیا کې مهم رول لري. په داسې مهم وخت کې د افغانستان د پوهنې وزارت د مشرتابه مقام، د هېواد په ښوونیز نظام کې د ودې او پراختیا په لور بنسټیزو بدلونونو ته ژمن دی.

له همدې امله د ښوونیز نصاب اصلاح او پراختیا، د پوهنې وزارت له مهمو لومړیتوبونو څخه دي. همدارنګه په ښوونځیو، مدرسو او ټولو دولتي او خصوصي ښوونیزو تأسیساتو کې، د درسي کتابونو محتوا، کیفیت او توزیع ته پاملرنه د پوهنې وزارت د چارو په سر کې ځای لري. موږ په دې باور یو، چې د باکیفیته درسي کتابونو له شتون پرته، د ښوونې او روزنې اساسي اهدافو ته رسېدلی نشو.

پورتنیو موخو ته د رسېدو او د اغېزناک ښوونیز نظام د رامنځته کولو لپاره، د راتلونکي نسل د روزونکو په توګه، د هېواد له ټولو زړه سواندو ښوونکو، استادانو او مسلکي مدیرانو څخه په درناوي هیله کوم، چې د هېواد بچیانو ته دې د درسي کتابونو په تدریس، او د محتوا په لېږدولو کې، هیڅ ډول هڅه او هاند ونه سپموي، او د یوه فعال او په دیني، ملي او انتقادي تفکر سمبال نسل په روزنه کې، زیار او کوښښ وکړي. هره ورځ د ژمنې په نوي کولو او د مسؤولیت په درک سره، په دې نیت لوست پیل کړي، چې د نن ورځې ګران زده‌کوونکي به سبا د یوه پرمختللي افغانستان معماران، او د ټولنې متمدن او ګټور اوسېدونکي وي.

همدا راز له خوږو زده کوونکو څخه، چې د هېواد ارزښتناکه پانګه ده، غوښتنه لرم، څو له هر فرصت څخه ګټه پورته کړي، او د زده کړې په پروسه کې د ځیرکو او فعالو ګډونوالو په توګه، او ښوونکو ته په درناوي سره، له تدریس څخه ښه او اغېزناکه استفاده وکړي.

په پای کې د ښوونې او روزنې له ټولو پوهانو او د ښوونیز نصاب له مسلکي همکارانو څخه، چې د دې کتاب په لیکلو او چمتو کولو کې یې نه ستړې کېدونکې هلې ځلې کړې دي، مننه کوم، او د لوی خدای ﷻ له دربار څخه دوی ته په دې سپېڅلې او انسان جوړوونکې هڅې کې بریا غواړم.

د معیاري او پرمختللي ښوونیز نظام او د داسې ودان افغانستان په هیله چې وګړي یې خپلواک، پوه او سوکاله وي.

د پوهنې وزیر

دکتور محمد میرویس بلخي

سرليك .... **مخ**

دویمه برخه:

له ٤٦ ځخه تر ٥١ مخ پورې د ښوونکي په لارښود پورې اړه لري.

په نسخ خط کې د مفردو تورو لړۍ

موخه: زده کوونکي به په نسخ خط د الفبا له ليکلو سره بلد شي.

پوښتنه

- ستاسو په نظر په لاندې تورو کې څو توري ټکې لري؟

زده کوونکي دې لومړی د الفبا تورو ته په غور وګوري او بيا دې په پنسل تمرين کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې د الفبا توري په کړکي قلم او يا پنسل تمرين کړي.

د (ب) توري ترکیب له (الف) څخه تر (ر) توري پورې

موخه: زده کوونکي به په ترکیبي ډول د (ب) توري له لیکلو سره بلدشي.

پوښتنه

آیا تاسو د کړکي په قلم دوه توري په ترکیبي ډول لیکلي دي؟

با بب بج بد بر

زده کوونکي دې پورتنیو ترکیبونو ته په غور وګوري او بیا دې په کړکي قلم تمرین کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورته ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د(ب) توري ترکيب له(س) څخه تر (ف) توري پورې

موخه: د تورو په لوستلو، ليکلو او ترکيب پوهېدل.

- په لاندې تورو کې د(ب) توری له کومو تورو سره ترکيب شوي دي؟

بس بص بط بع بف

زده کوونکي دې پورتنيو ترکيبونو ته په غور وگوري، بيا دې هغه په خپلو کتابچو کې په کړکي قلم وليکي.

زده کوونکي دې د(ب) توري ترکيب له (س-ف) تورو سره په کړکي قلم او يا پنسل مشق کړي.

د (ب) توري ترکيب له (ق) څخه تر(م) توري پورې

موخه: له نورو تورو سره د (ب) توري له ترکيب سره آشنايي.

پوښتنه

- آيا تاسو ويلای شئ چې په لاندې ليکنه کې د (ب) توری له کومو تورو سره ترکيب شوي دي؟

بق بك بل بم

زده کوونکي دې پورتني ترکيبونه په خپلو کتابچو کې په کړکي قلم تمرين کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکيبونه په کړکي قلم او يا پنسل تمرين کړي.

د (ب) توري ترکیب له (ن) څخه تر(ی) توري پورې

موخه: له نورو تورو سره د (ب) توري له ترکیب سره د زده کوونکو بلدتیا.

پوښتنه

- د تورو لاندې شکلونو ته وګورئ، ووایئ چې (ب) له کومو تورو سره ترکیب شوې ده؟

بن   به   بلا   بو   بی

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونو په خپلو کتابچو کې په کړکي قلم تمرین کړي.

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ج) توري ترکیب له (الف) څخه تر(ر) توري پورې

موخه: زده کوونکي به په ترکیبي ډول د (ج) توري له لیکلو سره بلدشي.

پوښتنه

- که د (جا) له ترکیب سره یو (ن) زیات شي، څه ډول لوستل کیږي؟

جا جت جح جد جر

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم تمرین کړي.

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ج) توري ترکیب له (س) څخه تر(ف) توري پورې

موخه: زده کوونکي به په ترکیبي ډول له نورو تورو سره د (ج) توري ترکیب وپېژني.

پوښتنه

- آیا پوهېږئ چې په لاندېنیو ترکیبونو کې (ج) توری له کومو تورو سره ترکیب شوی دی؟

جس جص حط جع جف

زده کوونکي دې پورتنیو شکلونو ته په پاملرنې سره له نورو تورو سره د (ج) توري ترکیب او تمرین کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ج) توري ترکیب له (ق) څخه تر(ن) توري پورې

موخه: زده کوونکي به د (ج) توري له ترکیبي لیکلو سره بلدشي.

پوښتنه

- په لاندېنیو ترکیبونو کې (ج) توری له کومو تورو سره یو ځای لیکل شوی دی؟

جق جک جل جم جن

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کږکي قلم او یا پنسل مشق او تمرین کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه مشق او تمرین کړي.

د (ج) توري ترکیب له (و) څخه تر(ی) توري پورې

موخه: د (ج) توري د بېلابېلو ترکیبونو له لیکلو سره د زده کوونکو بلدتیا.

پوښتنه

-تاسې ویلی شئ چې په لاندېنیو ترکیبونو کې (ج) له څو تورو سره ترکیب شوی دی؟

جو چه چلا چي

زده کوونکي دې له نورو تورو سره د (ج) توري ترکیبونو، ورته والي او توپیرونو ته ژوره پاملرنه وکړي، بیا دې هغه په کړکي قلم او یا پنسل مشق او تمرین کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل مشق او تمرین کړي.

د (س) توري ترکیب له (الف) څخه تر(ر) توري پورې

موخه: د (س) له بېلابېلو ترکیبونو سره د زده کوونکو بلدتیا.

پوښتنه

- ستاسو په آند په لاندېنیو ترکیبونو کې کوم یو آسان لیکل کېږي؟

سا ست سج سد سر

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه په کتابچو کې ولیکي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورته ترکیبونه په کرکي قلم او یا پنسل مشق او تمرین وکړي.

د (س) توري ترکیب له (س) څخه تر(ف) توري پورې

موخه: په ترکیبي ډول د (س) توري له لیکلو سره د زده کوونکو آشنايي.

پوښتنه

- ستاسو په نظر په لاندېنیو ترکیبونو کې (س) له کومو تورو سره ترکیب شوی دی؟

سس سص سط سع سف

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه په خپلو کتابچو کې تمرین کړي او یو بل ته دې وښيي.

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل مشق او تمرین کړي.

د (س) توري ترکيب له (ق) څخه تر(ن) توري پورې

موخه: په ترکيبي ډول له نورو تورو سره د (س) توري له ليکلو سره د زده کوونکو آشنايي.

پوښتنه

- له لاندېنيو ترکيبونو څخه کوم يو آسانه او ښکلي ليکل شوی دی؟

سق ښك سل سم سن

زده کوونکي دې پورتني ترکيبونه په کړکې قلم تمرين کړي، بيا دې ښوونکي ته وروښيي.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکيبونه په کړکي قلم او يا پنسل مشق او تمرين کړي.

د (س) توري ترکیب له (و) څخه تر(ی) توري پورې

موخه: په ترکیبي ډول له نورو تورو سره د (س) توري له لیکلو سره د زده کوونکو آشنايي.

پوښتنه

- په لاندې لیکنو کې د (س) توری له کومو تورو سره په ترکیبي ډول لیکل شوی دی؟

سو سه سلا سی

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم تمرین کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ص) توري ترکیب له (الف) څخه تر(ر) توري پورې

موخه: زده کوونکي به له (الف څخه تر ر) تورو پورې د (ص) توري په ترکیب شوی شکل وپوهېږي.

- ستاسو په نظر په لاندېنیو ترکیبونو کې د(ص) توری له کومو تورو سره لیکل شوی دی؟

صا صب صح صد صر

زده کوونکي دې لومړی پورتنۍ نمونې په غور وګوري او بیا دې په کړکي قلم تمرین کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ص) توري ترکیب له (س) څخه تر(ف) توري پورې

موخه: زده کوونکي به له (ص څخه تر ف) تورو پورې له (س) توري سره په ترکیب وپوهېږي.

پوښتنه

- په لاندېنیو ترکیبونو کې (ص) له کومو تورو سره یو ځای لیکل شوی دی؟

صس صص صط صع صف

فعالیتونه

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم تمرین کړي.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ص) توري ترکیب له (ق) څخه تر(ن) توري پورې

موخه: زده کوونکي به له (ق څخه تر ن) تورو پورې د (ص) توري سره په ترکیب وپوهېږي.

پوښتنه

- تاسو کله د (ص) او (ل) توري یو ځای لیکلي دي؟

صق صك صل صم صن

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه مشق او تمرین کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل مشق او تمرین کړي.

د (ص) توري ترکیب له (و) څخه تر(ی) توري پورې

موخه: زده کوونکي به له (و څخه تر ی) تورو پورې د (ص) توري په یوځای لیکلو وپوهیږي.

پوښتنه

- ستاسو په نظر (ص) توری له لاندېنیو کومو تورو سره آسان لیکل کېږي؟

صو صه صلا صی

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم مشق کړي او یو بل ته دې وښیي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ط) توري ترکیب له (الف) څخه تر(ر) توري پورې

موخه: زده کوونکي به له (الف څخه تر ر) تورو پورې د (ط) له یو ځای لیکلو سره بلدشي.

پوښتنه

- داسې کوم نوم مو اوریدلی چې له لاندې ترکیبونو څخه یو په کې راغلی وي؟

طا طب طج طد طر

زده کوونکي دې لومړی- پورتني ترکیبونه په غور وګوري او بیا دې په کړکي قلم مشق کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ط) توري ترکیب له (س) څخه تر(ف) توري پورې

موخه: له (س څخه تر ف) تورو پورې د (ط) توري له یو ځای لیکلو سره د زده کوونکو بلدتیا.

پوښتنه

- په لاندې ترکیبونو کې (ط) توری له کومو تورو سره ترکیب شوی دی؟

طس طص طط طع طف

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه په ځیر وګوري او بیا دې په کړکې قلم مشق کړي.

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه په خپلو کتابچو کې په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ط) توري ترکیب له (ق) څخه تر(ن) توري پورې

موخه: له(ق څخه تر ن) تورو پورې د (ط) توري له یو ځای لیکلو سره د زده کوونکو آشنايي.

پوښتنه

- که د (طن) له ترکیب مخکې د (و) توری راشي، څه ډول لوستل کېږي؟

طق طك طل طم طن

پورتنیو ترکیبونو ته پاملرنه وکړئ، بیا هغه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړئ.

زده کوونکي دې پورتنۍ نمونې په خپلو کتابچو کې په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ط) توري ترکیب له (و) څخه تر(ی) توري پورې

موخه: له (و څخه تر ی) تورو پورې د (ط) توري له یو ځای لیکلو سره د زده کوونکو آشناکېدل.

پوښتنه

- که چېرې (طو) له (طي) سره یو ځای ولیکل شي، کومه کلمه ورڅخه جوړیږي؟

طو طه طلا طی

زده کوونکي دې د کتاب پورتنۍ نمونې ته په کتو سره د ژورې پاملرنې له مخې پورتني ترکیبونه تمرین کړي.

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ع) توري ترکیب له (الف) څخه تر (ر) توري پورې

موخه: له (الف څخه تر ر) تورو پورې د (ع) توري په ترکیبي لیکلو د زده کوونکو پوهیدل.

پوښتنه

- ستاسو په نظر په لاندېنیو ترکیبونو کې کوم یو آسان لیکل کېږي؟

عا عت عج عذ عر

زده کوونکي دې د کتاب نمونې ته په ژورې پاملرنې سره پورتني ترکیبونه تمرین کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کرکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ع) توري ترکیب له (س) څخه تر(ف) توري پورې

موخه: زده کوونکي به له (س څخه تر ف) تورو پورې د (ع) په ترکیبي لیکلو پوه شي.

پوښتنه

- په لاندېنیو ترکیبونو کې (ع) له کومو تورو سره وینئ؟

عس عص عط عع عف

زده کوونکي دې پورتنیو ترکیبونو ته په غور وګوري او بیا دې په کړکي قلم تمرین کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ع) توري ترکیب له (ق) څخه تر(ن) توري پورې

موخه: د (ق څخه تر ن) تورو پورې د (ع) له ترکیبي لیکلو سره د زده کوونکو بلدتیا.

پوښتنه

- په لاندېنیو ترکیبونو کې (ع) له کومو تورو سره وینئ؟

عق عك عل عم عن

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه په ژوره توګه وګوري، بیا دې هغه په ګړکي قلم او یا پنسل سره مشق او تمرین کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونو ته په ګړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ع) توري ترکيب له (و) څخه تر(ی) توري پورې

موخه: د (س څخه تر ف) تورو پورې د (ع) له ترکيبي ليکلو سره د زده کوونکو بلدتيا.

پوښتنه

- ستاسو په نظر (ع) او (غ) توري څه توپير سره لري؟

زده کوونکي دې پورتني ترکيبونه په غور وګوري او بيا دې په کرکي قلم تمرين کړي.

زده کوونکي دې پورتني ترکيبونه په خپلو کتابچو کې په کرکي قلم او يا پنسل تمرين کړي.

د (ف) توري ترکیب له (الف) څخه تر(ر) توري پورې

موخه: له (الف څخه تر ر) تورو پورې د (ف) توري له ترکیبي لیکلو سره د زده کوونکو بلدتیا.

پوښتنه

- ستاسو په نظر په لاندېنیو ترکیبونو کې کوم یو ډېر آسان دی؟

فا قب فج فد فر فر

زده کوونکي دې پورتنیو ترکیبونو ته وګوري، بیا دې هغه په کړکي قلم مشق او تمرین کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ف) توري ترکیب له (س) څخه تر(ف) توري پورې

موخه: له (س څخه تر ف) توري پورې د (ف) توري له ترکیبي لیکلو سره د زده کوونکو بلدتیا.

پوښتنه

- په لاندېنیو ترکیبونو کې د (ف) توری له کومو تورو سره ترکیب شوی دی؟

فس فص فط فع فف

زده کوونکي دې پورتنیو ترکیبونو ته وګوري، بیا دې هغه په کړکي قلم تمرین او مشق کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ف) توري ترکیب له (ق) څخه تر(ن) توري پورې

موخه: له (ق څخه تر ن) تورو پورې د (ف) له ترکیبي لیکلو سره د زده کوونکو بلدتیا.

پوښتنه

- په لاندېنیو ترکیبونو کې (ف) له کومو تورو سره ترکیب شوې ده؟

فق فك فل فم فن

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه مشق کړي او ښوونکی دې تر ټولو ښه لیک پر تختې څوړند کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ف) توري ترکیب له (و) څخه تر(ی) توري پورې

موخه: له (و څخه تر ی) تورو پورې د (ف) په ترکیبي لیکلو د زده کوونکو پوهېدل.

پوښتنه

- ستاسو په نظر د (ف) توری له کومو تورو سره په ترکیبي بڼه لیکل کېدای شي؟

فو فه فلا فی

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونو په کړکي قلم مشق او تمرین کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ک) توري ترکیب له (الف) څخه تر(ر) توري پورې

موخه: له (الف څخه تر ر) تورو پورې د (ک) توري په ترکیبي لیکلو د زده کوونکو پوهېدل.

پوښتنه

- په لاندې ترکیبونو کې (ک) توری له کومو تورو سره ترکیب شوی دی؟

کا کب کج کد کر

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه په کرکې قلم مشق کړي او یو بل ته دې وښیي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کرکې قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ک) توري ترکیب له (س) څخه تر(ف) توري پورې

موخه: له (س څخه تر ف) تورو پورې د (ک) توري په ترکیب د زده کوونکو پوهېدل.

پوښتنه

- په لاندې ترکیبونو کې (ک) توری له نورو تورو سره څو واره ترکیب شوی دی؟

کس کص کط کع کف

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم تمرین کړي او یو بل ته دې وښیي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ک) توري ترکیب له (ق) څخه تر(ن) توري پورې

موخه: له(ق څخه تر ن) تورو پورې د (ک) توري په مشق کولو د زده کوونکو پوهېدل.

پوښتنه

- په لاندې ترکیبونو کې (ک) توری له کومو تورو سره آسانه ترکیبېږي؟

کق گک کل کم کن

زده کوونکي دې پورتنیو ترکیبونو ته په غور وګوري او بیا دې په کرکي قلم تمرین کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کرکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ک) توري ترکيب له (و) څخه تر(ی) توري پورې

موخه: له (و څخه تر ی) تورو پورې د (ک) توري له ترکيبي ليکلو سره د زده کوونکو بلدتيا.

۱-ستاسو په نظر (ک) په ترکيبي ډول ليکلو کې له کومو تورو سره آسانه ليکل کيږي؟

کو   که   کلا   کی

زده کوونکي دې پورتني ترکيبونه وګوري او بيا دې په کړکي قلم تمرين کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکيبونه په کړکي قلم او يا پنسل تمرين کړي.

د (ل) توري ترکیب له (الف) څخه تر(ر) توري پورې

موخه: له (الف څخه تر ر) تورو پورې د (ل) توري په ترکیبي لیکلو د زده کوونکو پوهېدل.

- په لاندې ترکیبونو کې (ل) له کومو تورو سره ترکیب شوی دی؟

لا لب لج لد لر

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم مشق او تمرین کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبوته په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ل) توري ترکیب له (س) څخه تر(ف) توري پورې

موخه: له (س څخه تر ف) تورو پورې د (ل) توري په ترکیبي لیکلو د زده کوونکو پوهېدل.

پوښتنه

- د (ل) توری له لاندې کومو تورو سره ساده لیکل کېږي؟

لس لص لط لع لف

زده کوونکي دې پورتنیو ترکیبونو ته په غور وګوري او بیا دې په کړکي قلم تمرین کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (ل) توري ترکيب له (ق) څخه تر(ن) توري پورې

موخه: له (ق څخه تر ن) تورو پورې د (ل) توري په ترکيبي ليکلو د زده کوونکو پوهېدل.

- ستاسې په فکر د (ل) توری له کومو تورو سره په ترکيبي ډول آسانه ليکل کېږي؟

لق لك لل لم لن

زده کوونکي دې پورتنيو ترکيبونو ته په غور وگوري او بيا دې په کړکي قلم مشق او تمرين کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکيبونه په کړکي قلم او يا پنسل تمرين کړي.

د (ل) توري ترکیب له (و) څخه تر(ی) توري پورې

موخه: له (و څخه تر ی) تورو پورې د (ل) توري په ترکیبي لیکلو د زده کوونکو پوهېدل.

- کله مو د کړکي په قلم د (ل) توری له نورو تورو سره لیکلی دی؟

لو   له   لن   لی

: زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه په ژورې پاملرنې سره وګوري، بیا دې په کړکي قلم هغه مشق او تمرین کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (م) توري ترکيب له (الف) څخه تر(ر) توري پورې

موخه: له (الف څخه تر ر) تورو پورې د (م) توري له ترکيبي ليکلو سره د زده کوونکو بلدتيا.

پوښتنه

- په لاندې ترکيبونو کې د (م) توری له څو تورو سره په ترکيبي بڼه ليکل شوی دی؟

ما مب مج مد مر

زده کوونکي دې پورتني ترکيبونه په غور وګوري، بيا دې هغه په کړکي قلم په واسطه مشق او تمرين کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکيبونه په کړکي قلم او يا پنسل تمرين کړي.

د (م) توري ترکيب له (س) څخه تر(ف) توري پورې

موخه: له (الف څخه تر ر) تورو پورې د (م) توري له يو ځای ليکلو سره د زده کوونکو بلدتيا.

- په لاندې ترکيبونو کې د (م) توری له څو تورو سره په ترکيبي ډول ليکل شوی دی؟

مس مص مط مع مف

زده کوونکي دې پورتني ترکيبونه په ډېر غور او دقت سره وګوري او هغه دې په کړکي قلم تمرين کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکيبونه په کړکي قلم او يا پنسل تمرين کړي.

د (م) توري ترکیب له (ق) څخه تر(ن) توري پورې

موخه: له(ق څخه تر ن) تورو پورې د (م) توري له لیکلو سره د زده کوونکو آشنا کول.

پوښتنه

- کله مو د (م) توری د نورو تورو په پای کې لیکلی دی؟

مق مك مل مم من

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم مشق کړي او یو بل ته دې وښیي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل مشق او تمرین کړي.

د (م) توري ترکیب له (و) څخه تر(ی) توري پورې

موخه: له (س څخه تر ف) تورو پورې د (م) توري له ترکیبي لیکلو سره د زده کوونکو بلدتیا.

پوښتنه

کله مو د (م) توری د (ل) له توري سره په ترکیبي بڼه لیکلی دی؟

مو مه ماه مې

زده کوونکي دې لومړی پورتنی نمونې ته په غور وګوري او بیا دې په کړکي قلم تمرین کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (هـ) توري ترکیب له (الف) څخه تر(ر) توري پورې

موخه: له (الف څخه تر ر) تورو پورې د (ـهـ) توري په ترکیبي لیکلو د زده کوونکو پوهېدل.

- په لاندې ترکیبونو کې د (ـهـ) توری له څو نورو تورو سره ترکیب شوی دی؟

ها هب هج هد هر

زده کوونکي دې په کړکي قلم پورتني ترکیبونه مشق کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کړکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (هـ) توري ترکیب له (س) څخه تر(ف) توري پورې

موخه: له (س څخه تر ف) تورو پورې د (هـ) توري په ترکیبي لیکلو د زده کوونکو پوهېدل.

پوښتنه

- ستاسو په نظر له لاندې ترکیبونو څخه کوم یو ډېر آسان دی؟

هس هص هظ هع هف

زده کوونکي دې پورتنیو ترکیبونو ته په ځیر وګوري او بیا دې په کرکي قلم مشق کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه په کرکي قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (هـ) توري ترکیب له (ق) څخه تر(ن) توري پورې

موخه: له (الف څخه تر ر) توري پورې د (هـ) توري په ترکیبي لیکلو د زده کوونکو پوهېدل.

پوښتنه

- کله مو د (هـ) توری له نورو تورو سره په ترکیبي بڼه لیکلی دی؟

هق هك هل هم هن

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه په کرکي قلم مشق کړي او خپل ښوونکي ته دې وښيي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه د کرکي په قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د (هـ) توري ترکیب له (و) څخه تر(ی) توري پورې

موخه: له (س څخه تر ف) تورو پورې د (ﻫ) توري په ترکیبي لیکلو د زده کوونکو پوهېدل.

پوښتنه

- په لاندې ترکیبو کې د (ﻫ) توری له کوم توري سره ډېر ساده لیکل کیدای شي؟

هو هه هلا هی

زده کوونکي دې پورتني ترکیبونه د کړکي په قلم مشق او تمرین کړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې پورتني ترکیبونه د کړکي په قلم او یا پنسل تمرین کړي.

د ښوونکي لارښود (لومړني لوستونه)

موخه: د زده کوونکو د لارښوونې لپاره، د ښوونکو د خطاطۍ او دليک د ښکلا له وسيلو سره بلدتيا.

• د خطاطۍ کاغذ: هغه کاغذ چې په نسبي ډول شفاف او ښوی وي چې د کړکي قلم په اسانتيا سره پرې حرکت وکړي او رنګ د کاغذ پر مخ نشر ونه کړي.

•د کړکي قلم: له پخې درمې څخه جوړيږي چې ښه سر شي او د ليکلو په وخت کې ژر مات او خراب نه شي. د مشق لپاره داسې کړکي بايد وټاکئ چې کوږ نه وي او بندونه يې د قلم په وروستی برخه کې وي.

•قلم تورونکی: ځانګړی چاقو دی چې تېغه يې نازکه او شايې لږ څه ډبله وي، خو له عادي چاقو ګانو څخه نری وي چې قلم ښه پرې وتورل شي.

•قطع وهونکي: د لرګي له کلک جنس او يا د ځارويو له ښکرو څخه لکه د غرڅه له ښکرو څخه لاسته راځي چې د قلم د نوکې لاندې د قلم د قطع کولو لپاره اېښودل کيږي.

•ليقه: له الیافو، وريښمو او يا د خامک ګنډلو له سونډو څخه لاس ته راځي. له ګټې اخېستنې مخکې بايد په اوبو او صابون پاک پريمنځل شي چې د کيمياوي موادو خاصيت يې له منځه لاړشي، له وچېدو وروسته بايد په مشوانۍ کې ځای پرځای شي. ليقه د رنګ د چپه کيدو، د کاغذ پر مخ د قلم له قی کولو، د لاس، جامو او د فرش د ککړتيا مخنيوی کوي. له مالوچو څخه بايد استفاده ونشي، د مالوچو نري تارونه دليکلو په وخت کې ستونزې رامنځته کوي.

سياهي: هغه رنګ دی چې د مشق کولو په وخت کې ترې ګټه اخېستل کيږي او په بازارونو کې د کړکي قلم د رنګ (سياهي) په نوم يادېږي، په پخوا زمانو کې سيايي خلکو له ترکيبي موادو څخه جوړوله، نوځکه په مرکب نوم هم يادېږي.

مشوانۍ:هغه بوتل دی چې ليقه او رنګ پکې ځای په ځای کيږي.

بايد يادونه وکړو چې د مشوانۍ لپاره داسې بوتل وټاکو چې خوله يې د نورو بوتلونو په پرتله لويه وي.

پاتې دې نه وي چې د لومړي ټولګي په درسي کتاب کې الفبا په څلورو کرښو کې ليکل شوې ده، خو ضروري نه ده چې د دويم ټولګي زده کوونکي دې په څلورو کرښو کې دننه مشق او تمرين وکړي، په لاندې څلورو کرښو کې دريم خط د کرسۍ خط دی.

شکل

د کرسي خط

• د کرسۍ خط: مستقيم او افقي خط دی چې د پنسل او خط کش په واسطه کم رنګه ايستل کيږي چې په استقامت يې خط سم وليکل شي.

• ښاغلی ښوونکی دې لومړی زده کوونکو ته سپارښتنه وکړي چې د کړکي قلم،کتابچه او د رنګ مشوانۍ

د حسن خط په ساعت کې له ځان سره راوړي. زده کوونکې یوازې په خپلو کتابچو کې باید مشق وکړي او په درسي کتاب کې له لیکلو څخه ډډه وکړي. همدارنګه پوه یې کړئ چې له مشق کولو وروسته خپل قلمونه پاک کړي چې دلاسونو او جامو د ککړتیالامل نه شي.

• ښوونکي دې د زده کوونکي قلمونه جوړ کړي، اجازه مه ورکوئ چې د قلم د جوړولو لپاره له چاقو څخه ګټه واخلي، د چاقو کارول ماشومانو ته خطر لري.

• زده کووونکي وپوهوئ چې له مشق کولو څخه مخکې د کتاب سر مشقونه په غور او دقت سره وګوري، چې سترګې یې د تورو له شکلونو سره آشنا شي. بیا دې د کتاب د سر مشق له مخې تمرین وکړي.

• سر مشق (سرلیک): هغه لیک دی چې ښوونکی یې لیکي او زده کوونکي د هغه له مخې مشق کوي. د حسن خط په درسي کتاب کې، سر مشق هغې بیلګې ته وایي چې د زده کوونکو د تمرین لپاره په پام کې نیول شوي وي او زده کوونکي د هغې له مخې مشق او تمرین کوي.

د دې کتاب سرمشقونه په څو بېلابېلو رنګونو لیکل شوي دي، ترڅو د زده کوونکو د مینې او خوښې وړ وګرځي. همدا رنګه ترکیبي حرکتونه ورته اسانېږي. زده کوونکو ته سپارښتنه وکړئ چې د مشق او تمرین په وخت کې دې له سیاهي (تور رنګ) څخه کار واخلي.

د ترکیبونو په لیکلو کې که زده کوونکي ستونزې ولري، په بل درسي ساعت کې دې بیاورته تدریس شي، همدارنګه هغه ترکیبونه چې ډېر تمرین ته اړتیا لري په دوو او یا څو برخو یې ووېشئ او په نورو ساعتو کې یې تدریس کړئ.

دزده کوونکو کورنۍ دندې هره ورځ وګورئ او لازمې لارښوونې ورته وکړئ.

د تېر لوست اړیکه له نوي لوست سره په پام کې ونیسئ چې مخکینۍ تمرینونه یې هېرنشي.

د لیکلو لپاره د کړکي د قلم د نوک اندازه له (۳) ملي مترو څخه تر (۴) ملي مترو پورې مناسبه ده.

د یادونې وړ ده د حسن خط ښوونکی باید نسخ خط د جملو د مشق کولو په وخت کې د کتابچې د صفحې په تناسب د زده کوونکو قلمونه سر یا جوړ کړي.

زده کوونکو په لومړي ټولګي کې د مفردو تورو لیکل زده کړي دي، په دویم ټولګي کې به د الفبا د دوه توریزو مرکبونو لیکل زده کړي. هغه توري چې ترکیبونه یې د شکل له مخې کوم توپیر نه لري، یوازې د ټکو په ور زیاتولو یې په لوستلو کې توپیر رامنځته کېږي، نوځکه مو د هغې له لیکلو څخه ډډه کړې ده، ځکه چې د کتاب حجم زیاتوي. په درسي کتاب کې د لوست د تدریس لپاره اړینې لارښوونې شوي دي، باید ښوونکي له لارښوونو سره سمې کړنې تر سره کړي.

سپارښتنه:

څرنګه چې د الف توری د کلمې په سر کې له نورو تورو سره نه ترکیب کېږي او د کلمې په اخیر کې د ترکیب وړ دی، نو ځکه مو د الف توري له ځانګړي لوست څخه ډډه کړې ده.

لومړی لوست

(۱) مخ **د حسن خط د تدریس لارښود**

لومړی درسی ساعت **(د تدریس وخت دوه درسي ساعتونه)**

د لوست سرلیک	**د نسخ پرخط د الفبا توري**	
عمومي موخې	له (الف- ی) پورې تورو د نسخ خط پېژندل او په کرکې قلم د هغو د لیکلو بڼه.	
د زده کړې موخې **پوهنیزې** **مهارتي** **ذهنیتي موخې**	له زده کوونکو هیله کېږي چې د دې لوست په پای کې لاندې موخوته ورسیږي • د کرکې قلم په واسطه به په نسخ خط د تورو پر لیکلو وپوهېږي. • د کرسی خط په ارزښت به وپوهېږي. • دوی به د ښکلو لیکلو توان پیدا کړي. • په نسخ خط به د تورو له لیکلو سره مینه او علاقه پیدا شي.	
د تدریس لارې	ډله ییز او ځانګړې فعالیتونه، پوښتنې او ځوابونه، عملي کار او تمرین	
د تدریس اړین توکي	کتاب، کتابچه، قلم، پنسل، پنسل پاك، کرکې قلم، تباشیر، مشوانۍ او خط کش.	
د ارزونو لارې	په عملي او مشاهدوي توګه.	
لومړني یا مقدماتي فعالیتونه	سلام اچول، پوښتنه، د ټولګي تنظیم، د حاضری اخیستل، د تېر کال د لومړي ټولګي د حسن خط کتاب یادونه .	وخت ۵دقیقې
	د انګیزې رامنځ ته کول د متن پوښتنې - کله مو د کرکې په قلم په نسخ خط توري لیکلي دي؟	۵ دقیقې

وخت	د ښوونکي فعالیتونه
۳۵ دقیقه	زده کوونکو ته د کړکي قلم نیول ور زده کړئ او هغوی ته د کړکي قلم جوړ کړئ. -هغوی ته ووایئ چې د کړکي قلم په واسطه رنګ واخلي او د نسخ خط توري مشق او تمرین کړي. - له هغوی سره مرسته وکړئ او د نسخ په خط لیکلي توري سم کړئ.

ارزونه: د داړ د ترلاسه کولو په موخه چې زده کوونکو له (الف-ی) پورې د تورو لیکل زده کړې، ارزونه یې وکړئ.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د ښوونکي له لارښوونې سره سم د نسخ خط توري مشق او تمرین کړي.

اضافي معلومات

- زده کوونکي دې د نسخ په خط د تورو لیکل له (الف-ی) پورې پرتختې د ښوونکي په مرسته پیل کړي. -د لوست د تحکیم لپاره د نسخ پر خط لوستل شوي توري له (الف-ض) زده کوونکو ته ور زده کړئ. هغوی دې یاد شوي توري د دوی په کتابچو کې د کړکي قلم په واسطه مشق او تمرین کړئ. د محترمو ښوونکو د زیاتو معلوماتو لپاره باید یادونه وکړو چې نسخ خط د لومړي ځل لپاره د دریمې هجري قمري پېړۍ په لومړیو وختو کې د ابن مقلۀ شیرازي په واسطه چې لومړی کوفي خط و، رامنځ ته شو. نسخ د کاپي کولو پر معنا دی، خط نسخ په حقیقت کې لومړی خط و چې د کوفي خط د نمګړتیاوو د سمولو او د عربي حرکتونو، اوازونو او د ژبې د نه تجزیه کیدونکو واحدونو په ور زیاتولو چې یو د بل ترڅنګ لیکل کېږي او لوستل کېږي، اختراع شو، دا لیک له دوو خطونو قبطي.... او سریاني خطونو څخه اخېستل شوی دی. که څه هم ځینې په دې عقیده دي چې نسخ خط له دې وړاندې هم وجود درلود. خو هغه څه چې حقیقت لري، دا دی چې ابن مقله دا لیک لوړو پوړیو ته ورساوه.

دویم لوست

(۲) مخ **د حسن خط د تدریس لارښود**

دویم درسی ساعت **(د تدریس وخت دوه درسي ساعتونه)**

د لوست سرلیک	**د نسخ خط په واسطه د الفبا توري**	
عمومي موخې	له (ب+ا تر ب+ر) پورې تورو د نسخ خط پېژندل او په کړکي قلم د هغې د لیکلو بڼه.	
د زده کړې موخې **پوهنیزې** **مهارتي** **ذهنیتي موخې**	له زده کوونکو هیله کېږي چې ددې لوست په پای کې لاندې موخوته ورسیږي. • په نسخ خط به د ترکیبي تورو د لیکلو له طریقې سره آشنا شي. • په کړکي قلم به په نسخ خط لیکل شوي توري ترکیب کړای شي. • پر کړکي قلم په نسخ په خط لیکل شوو ترکیبي تورو له لیکلو سره د مینې پیدا کول.	
د تدریس لارې	ډله ییز فعالیتونه، ځانګړي فعالیتونه، پوښتنې او ځوابونه، عملي کار او تمرین.	
د تدریس اړین توکي	کتاب، کتابچه، قلم، پنسل، پنسل پاک، کړکي قلم، تباشیر، مشوانۍ او خط کش.	
د ارزونو طریقه	په عملي او مشاهدوي توګه.	
لومړني یا مقدماتي فعالیتونه	سلام اچول، پوښتنه، د ټولګي تنظیم، د حاضرۍ اخیستل، د کورنۍ دندې کتنه، د تېر لوست یادونه او له نوي لوست سره د هغه اړیکې.	وخت ۵دقیقې
	د انګیزې رامنځ ته کول د متن پوښتنې - تاسو کله پر کړکي قلم دوه توري په ترکیبي بڼه لیکلي دي؟	۵ دقیقې

وخت	د ښوونکي فعالیتونه
۳۵ دقیقه	- د نسخ خط ترکیبي تورو د لیکلو په طریقه له (ب-ر) پورې توري ولیکئ. - هغوی ته ووایي چې د کړکي قلم په څوکه له مشواڼې رنګ واخلي له (ب-ر) پورې ترکیبي توري ولیکي. - زده کوونکي دې له (ب-ر) پورې ترکیبي توري مشق کړي، بیا دې ښوونکي ته د اصلاح لپاره وښایي.

ارزونه: د ډاډ د ترلاسه کولو په موخه چې زده کوونکو له (الف-ر) پورې د تورو لیکل زده کړې، ارزونه یې کوي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د (ب-ر) ترکیبي توري په کړکي قلم په خپلو کتابچو کې مشق او تمرین کړي.

اضافي معلومات

-زده کوونکي په دویم ټولګي کې دوه توریز ترکیبونه زده کوي. د دوه توریزو ترکیبونو څخه موخه او مقصد، د کلمې او جملې د لیکلو په اړوند د زده کوونکو د مهارت زیاتول دی. کیدای شي ځینې دوه توریز ترکیبونه ځانګړې معنا ورکړي د بېلګې په ډول: د ګ او (ل) تورو له ترکیب څخه د ګل کلمه لاسته راځي، ډېرې په دې ترکیبونو کې معنا نه لري، کیدای شي تاسو ته پوښتنه پیدا شي چې ولې ترکیبونه د الف په توری نه پیل کېږي. ځنګه چې د الف توری یو مجرد توری دی او مفرد توری له نورو تورو سره په پیل کې نه شي ترکیبیدای، له دې امله له مفردو تورو څخه په ترکیبونو کې ډډه شوې ده. همدارنګه د هم شکله تورو له تکرار څخه لکه: ج، ح، چ او یا ص، ض تورو څخه چې د شکل له مخې یو ډول دي، یوازې د ټکو په ایښودلو سره توپیر پیدا کوي. هڅه وکړئ چې زده کوونکي له کرسۍ خط څخه چې څلور شکله یې په دې کتاب کې راغلي دي، په دوه توریزو ترکیبونو کې ګټه واخلي.

ښاغلو ښوونکو: په دې کتاب کې د تدریس د لارښود له بیا لیکلو څخه ډ ده شوې ده. تاسې کولی شئ چې له دې لارښود څخه د ټولو لوستو په تدریس کې ګټه واخلئ.